

SUOMEN METSÄKESKUKSEN VUODEN 2026 VALTIONAVUSTUSPÄÄTÖS

1. Säädosperusta

Suomen metsäkeskuksesta (jäljempänä metsäkeskus) on säädetty lailla (418/2011). Suomen metsäkeskuksesta annetulla lailla (1326/2016) metsäkeskus muutettiin pelkästään julkisia hallintotehtäviä hoitavaksi organisaatioksi 1.1.2017 lukien. Mainitusta laista käytetään jäljempänä lyhennettä MkL. Metsäkeskuksen toiminnasta on säädetty valtioneuvoston asetuksella (1544/2016).

MkL:n 1 §:n 1 momentin mukaan metsäkeskus on itsenäisenä julkisoikeudellisena laitoksena metsien kestävää hoitoa ja käyttöä sekä niiden monimuotoisuuden säilyttämistä ja metsiin perustuvien elinkeinojen edistämistä koskevia tehtäviä hoitava koko maan kattava kehittämis- ja toimeenpano-organisaatio.

MkL:n 2 §:n 1 momentin mukaan metsäkeskus ei saa harjoittaa liiketoimintaa, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Metsäkeskuksen julkisista hallintotehtävistä on säädetty MkL:n 8 §:ssä. Metsäkeskus valvoo metsätaloutta koskevien lakien noudattamista ja hoitaa muita julkisia hallintotehtäviä sen mukaan kuin siitä on erikseen säädetty.

MkL:n 21 §:n nojalla valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha, josta metsäkeskukselle myönnetään valtionavustusta sille MkL:n 8 §:ssä säädetyistä tehtävistä aiheutuviin menoihin. MkL:n 21 §:n 1 momenttiin on selvyuden vuoksi otettu maininta, että valtionavustukseen sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001), jollei MkL:ssa toisin säädetä. MkL 21 §:n 2 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettut menot rahoitetaan kokonaisuudessaan valtionavustuksella siltä osin kuin niistä ei peritä maksuja tai toimintaan ei saada muuta rahoitusta.

Valtionavustuspäätösluonnoksessa todetaan, että valtionavustus katsotaan asianmukaisesti käytetyksi, jos avustuksen saajalla on ollut avustettavasta toiminnasta hyväksyttäviä kustannuksia vähintään avustusta vastaava määrä kuitenkin siten, että kustannusten vähennyksenä otetaan huomioon samaan tarkoitukseen saadut muut valtionavustuslain 4 §:n mukaiset julkiset tuet sekä muut metsäkeskuksen saamat tulot.

MkL:n 22 §:n nojalla MkL:ssa tarkoitettujen valtionavustusten osalta valtionapuviranomaisena toimii maa- ja metsätalousministeriö.

MkL:n 23 §:n nojalla metsäkeskus hakee MkL:ssa tarkoitettua valtionavustusta toimittamalla maa- ja metsätalousministeriölle alustavan talousarvion ja esitykset tulostavoitteiksi seuraavalle kalenterivuodelle.

MkL:n 24 §:n nojalla maa- ja metsätalousministeriö valvoo metsäkeskuksen varojen käyttöä.

MkL:n 20 §:ssä todetaan, että metsäkeskuksen ja sen tilintarkastajan on annettava salassapitosäynnösten estämättä maa- ja metsätalousministeriölle ne välttämättömät tiedot ja asiakirjat, joita ministeriö tarvitsee. Raportoinnista on lisäksi ohjeistettu sekä tulossopimuksessa että valtionavustuspäätöksessä.

MkL:n 27 §:n 2 momentin mukaan metsäkeskuksella on tilintarkastaja, jonka maa- ja metsätalousministeriö valitsee neljäksi kalenterivuodeksi kerrallaan. MkL:n 27 §:n 3 momentin mukaan metsäkeskus on lisäksi valtiontalouden tarkastusviraston valvonnan ja tarkastuksen alainen.

2. Asian käsittelystä

Asioiden käsittelystä valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnassa annetun valtioneuvoston määräyksen 2.3.2 kohdan perusteella valtionavustus päätösasia on käsiteltävä valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnassa, koska myönnettävä valtionavustus on yli 10 milj. euroa.

3. Kuluvan vuoden määrärahat

Valtion vuoden 2026 talousarvion momentin 30.40.46 (Valtionavustus Suomen metsäkeskukselle) määräraha on 41 074 000 euroa.

Nyt tehtävä valtionavustuksen myöntöpäätös koskee valtion talousarviosta metsäkeskukselle myönnettävää valtionavustuksesta kokonaisuudessaan. Päätös on laadittu maa- ja metsätalousministeriön valtionavustuspäätösohjeiston mukaisesti.

Momentin 30.40.46 päätösosan mukaan määrärahaa saa käyttää

- 1) Suomen metsäkeskuksesta annetun lain (418/2011) mukaisista tehtävistä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) muuna julkisena rahoitusosuutena Suomen metsäkeskuksen valtionavustustoimintaan kuuluvissa EU-hankeissa
- 3) Suomen metsäkeskukselle kuuluvien Eläke-Tapio -lisäeläkejärjestelmän vuosimaksuista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Alustava avustuksen jakautuminen metsäkeskuksen prosesseille vuonna 2026 ja vertailu vuoden 2025 alustaviin toteutumiin:

	2025 arvio		2026 arvio	
	kustannukset htv		kustannukset htv	
Metsälait				
tiedontuotanto	16,1	195	16,5	197
Metsäohjelmat- ja				
osaaminen	3,8	44	4,1	47
Asiakkuudet ja viestintä	2,7	36	2,9	39
Järjestelmät ja tietohallinto	15,1	52	16,3	55
Hallinto	5,5	30	5,6	28
Yhteensä^{1, 2}	43,2	357	45,4	366

(kustannukset, milj euroa)

¹ Vuonna 2023 Suomen metsäkeskuksen toteutuneet valtionavustustoiminnan kustannukset olivat yhteensä 47,7 milj. eur ja htv kertymä 462. Suomen metsäkeskuksessa on tehty organisaatiomuutos 2024, joten vertailulukuja aiemmilta vuosilta ei ole saatavilla.

² Vuoden 2026 kustannukset ylittävät vuosittaisen valtionavun määrän, ylittävä osuus katetaan edelliseltä vuodelta siirtyneellä valtionavulla.

Metsäkeskuksen johtokunta on vahvistanut kokouksessaan 6.11.2025 vuoden 2026 talousarvion. Toimintabudjetin (talousarvio) tuotot ovat 50 569 000 euroa, mikä sisältää valtionavustusta toimintamenoihin pääasiassa momentin 30.40.46 perusrahoituksesta. Lisäksi budjetti sisältää hanketuottoja 4 695 000 euroa (sisältäen hanketuottoja eri rahoittajilta) sekä muut arvioidut 1 074 000 euron tuotot (sisältäen muun muassa maksuperusteasetuksen mukaisia tuottoja, yksityistä hankerahaa ns. täydentävää rahoitusta, vuokratuottoja metsäkeskuksen omistamista tiloista).

Metsäkeskuksen henkilötyövuodet ovat laskeneet vuodesta 2021 alkaen, jolloin toteutunut htv oli 568, josta valtionaputyötä 497 ja hanketyötä 71 htv:tä. Vuoden 2022 toteuma oli 559 htv:ta josta 490 valtionaputyötä ja 69 hanketyötä. Vuoden 2023 toteuma oli 534 htv:tä, josta 462 valtionaputyötä ja 72 hanketyötä. Vuoden 2024 budjetoidut henkilötyövuodet ovat 442 (ennuste 434), josta valtionaputyötä on 358 (ennuste 359) ja hanketyöt 84 (ennuste 75). Vuoden 2025 budjetti on 414 htv (ennuste 425), josta 348 valtionaputyötä (ennuste 357) ja 66 hanketyötä (ennuste 68). Vuoden 2026 budjetoidut henkilötyövuodet ovat 428, josta valtionaputyötä 366 ja hanketyötä 62. Metsäkeskuksen vuoden 2020 taseenkäyttöpäätöksessä oli asetettu tavoitteeksi 60,9 htv tuottavuuden parantaminen ja tämä tavoite ylittyy. Vuodesta 2026 eteenpäin metsäkeskuksen valtionavustukseen kohdistuu lisäleikkaus. Metsäkeskus on laatinut tuottavuusohjelman (tulossopimusluonnoksen liitteenä), johon on listattu havaitut toiminnan lisäkehittämistarpeet.

Vuoden 2025 lopussa metsäkeskuksella arvioidaan olevan rahaa, pankkisaamisia ja rahoitusarvopapereita n. 20–21 milj. euroa. Vuoden vaihteen kassatilanteeseen vaikuttavat merkittävästi isojen ostolaskujen erääntymiset, joiden eräpäiviä on vaikea ennakoida.

Vuodelle 2026 ennakoidaan siirtyvän valtionavun ennakkoa 9 milj. euroa, jonka käytöstä sovitaan osana tulosoehjausta. Ennakkoon sisältyy 3 miljoonaa lisätalousarviossa II/2025 saatua valtionapua Suomen metsäkeskuksen metsälainsäädännön toimeenpanon tietojärjestelmien uudistamiseen tukemaan metsien kasvun ja hiilinielujen vahvistamisen toimenpiteitä. Valtionavun ennakosta noin 5 miljoonaa on sitomatonta. Tällä valtionavun ennakolla varaudutaan valtionavun laskuun tulevina vuosina.

Metsäkeskus toimii virastoihin verrattavalla tavalla osana välillistä valtionhallintoa, ja tekee pelkästään lakisääteisiä julkisia hallintotehtäviä valtion budjetista myönnettävällä rahoituksella. Vuosittain vaihtelevien investointitarpeiden varalta virastot ovat siirtäneet osan saamastaan toimintarahoituksesta käytettäväksi seuraavan vuoden tarpeisiin. Vuoden 2014 jälkeen metsäkeskuksessa on siirrytty menettelyyn, jossa mahdollisesti käyttämättä jäänyt valtionavustus on merkitty seuraavan vuoden valtionavustuksen ennakoksi. Siirrynyt valtionavustus on käytetty aina ensin loppuun First in First Out -periaatteen mukaisesti.

Valtionavustuksen erityisehdot

Metsäkeskuksen valtionavustusten myöntämisessä tulee ottaa huomioon valtion talousarvion määrärahamomentti, Suomen metsäkeskuksesta annetussa laissa metsäkeskukselle säädetyt tehtävät ja valtionavustuslaki. Lisäksi on tarpeellista huomioida toiminnalliset tarpeet siitä näkökulmasta, että metsäkeskuksella ei valtionavustuksen lisäksi ole juurikaan muita tuloja. SMK:lla on jonkin verran varallisuutta taseessa. Maa- ja metsätalousministeriö on valtionapuviranomaisena laatinut yleisavustuksia koskevat vakioehdot (12.2.2023). Vakioehdoissa ei ole voitu huomioida lakisääteiseen toimintaan myönnettävien valtionavustusten erityisvaatimuksia. Vakioehtojes sisältö ja niistä poikkeaminen ovat joka tapauksessa valtionapuviranomaisten omassa harkinnassa. Näin ollen metsäkeskuksen

valtionavustukseen ei kaikilta osin sovelleta ministeriön vakioehtoja ja toisaalta avustukseen sovelletaan asianomaista avustusta koskevia tarpeellisia erityisehtoja.

Esityslistan liitteenä on maa- ja metsätalousministeriön valtionavustusten yleisehdot sekä luonnos maa- ja metsätalousministeriön päätöksestä yleisavustuksen myöntämisestä Suomen metsäkeskukselle vuonna 2026. Luonnos päätöksestä sisältää Suomen metsäkeskusta koskevat valtionavustuksen erityisehdot sekä poikkeukset ministeriön yleisehtoihin.

Valtionavustuksen käyttö

Valtionavustuspäätösluonnoksessa on aikaisempiin valtionavustuspäätöksiin verrattuna täsmennetty avustuksen käyttöä koskevia vaatimuksia. Metsäkeskuksen tulee ensinnäkin käyttää avustus sen mukaisesti, mitä Suomen metsäkeskuksesta annetussa laissa ja muualla laissa säädetään. Toiseksi päätösluonnoksessa mainittaisiin, ettei avustusta saa käyttää metsäkeskuksen liiketoimintaan. Liiketoimintakieltoa koskeva maininta on aikaisemminkin sisällytynyt raha-asianvaliokunnan käsittelyyn liittyviin metsäkeskuksen valtionavustusta koskeviin muistioihin.

MkL 2 §:ssä säädetään liiketoiminnan harjoittamisen kiellosta. Lain esitöissä (HE 223/2016 vp, s. 9) todetaan seuraavasti: ”Jäljelle jäävä metsäkeskus ei voisi harjoittaa EU-lainsäädännössä tarkoitettua taloudellista toimintaa. Metsäkeskus ei siten voisi tarjota tavaroita tai palveluja tietyillä markkinoilla. Metsäkeskukselle maksettava valtionapu ei näin ollen ole EU-lainsäädännössä tarkoitettua valtiontukea.” Esitöistä käy näin ollen ilmi, että on tarkoitettu, ettei metsäkeskukselle myönnetä valtiontukea ja ettei metsäkeskukselle myönnettävää avustusta käytetä miltään osin taloudelliseen toimintaan. Viime mainittu tarkoittaa, ettei metsäkeskus voi käyttää maa- ja metsätalousministeriön myöntämää avustusta muuna julkisena rahoitusosuutena EU-hankkeissa, jos hanke liittyy taloudelliseen toimintaan.

4. Metsäkeskuksen tavoitteet

Maa- ja metsätalousministeriö ja metsäkeskus ovat sopineet tulossopimuksella (esityslistan liite 3) vuoden 2026 toiminnan tavoitteista, joilla tarkennetaan valtion talousarviossa maa- ja metsätalousministeriön alustavasti asettamia tavoitteita. Sopimus allekirjoitettiin 21.1.2026.

Metsäkeskukselle on asetettu tavoitteet yhteiskunnallisen ja metsäpoliittisen vaikuttavuuden näkökulmasta.

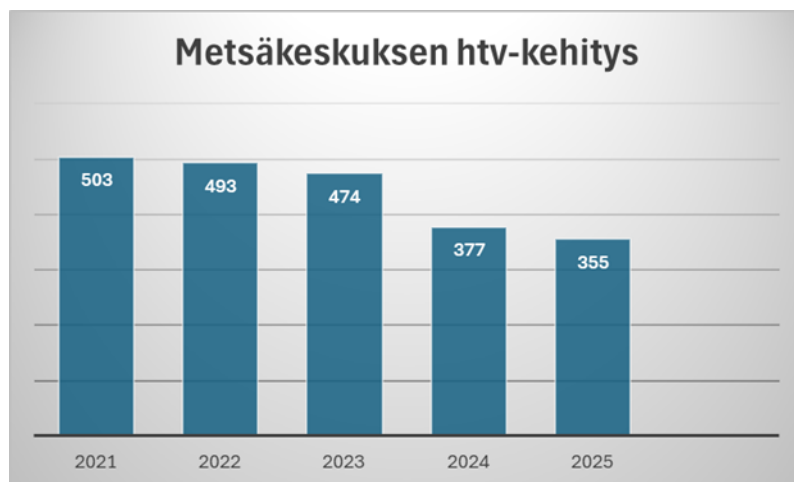
Metsäkeskuksen tulossopimuksen tavoitteet kytkeytyvät seuraaviin maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteisiin:

- toimintaympäristö on kilpailukykyinen uusille yrittäjille sekä uudistuvalla ja vastuullisella biotalouden arvoketjulle
- uusiutuvia luonnonvaroja ja luontohyötyjä käytetään monipuolisesti ja kestävästi
- luonnon monimutaisuus on elpymisuralla
- hiilinielut ja -varastot, kiertotaloutta ja resurssitehokkuutta vahvistetaan
- ilmastonmuutokseen sopeudutaan ja varaudutaan
- Luotettava tutkimus ja tietovarannot turvaavat luonnon kantokykyä, vahvistavat huoltovarmuutta ja kokonaisturvallisuutta sekä biotalouden arvoketjujen kehittämistä

Suomen metsäkeskuksella on ollut viime vuosina merkittävä investointiohjelma, jolla on kehitetty digitaalisia palveluja. Investointiohjelman (digitiekartta) päättyessä vuoden 2025 lopussa metsäkeskus on uudistanut lähes kaikki operatiiviset ja hallinnolliset järjestelmänsä. Samalla on toteutettu siirtymä konesalipalveluista julkiseen pilvipalveluun. Näillä investoinneilla on haettu merkittävää toiminnan tehostumista ja sitä kautta kustannushyötyä, mutta myös laadunparannusta metsäkeskuksen palveluihin. Digitiekartan ostopalveluiden kustannukset ovat olleet yhteensä 12 626 250 euroa. Kustannuksiin on saatu maa- ja metsätalousministeriöltä järjestelmäkehitykseen kohdennettua erillisrahoitusta sekä hankerahoitusta (Business Finland, 403 000 euroa) yhteensä 4 645 250 euroa. Metsäkeskus on itse investoinut digitiekarttaan 7 981 000 euroa. Metsäkeskuksen itse kustantama osuus ostopalveluista on rahoitettu metsäkeskuksen tasevarallisuudella ja vuosittaisella valtionavulla. Lisäksi metsäkeskuksen oman työn kustannus digitiekartan toteutuksessa on ollut noin 7 900 000 euroa. Näiden investointien tuottavuushyödyt ovat jo pitkälti toteutuneet.

Metsäkeskus on automaatioissa jo erittäin pitkällä ja seuraava järjestelmien tai digitalisaation tuoma tuottavuusloikka on odotettavissa tekoälyn käytön myötä, mutta tämän aikataulua tai mahdollisuuksia ei voi vielä arvioida.

Metsäkeskuksen henkilöstö (valtionaputyön htv:t) on vähentynyt merkittävästi, lähes 30%, viimeisen viiden vuoden aikana

Henkilöstövähennykset ovat olleet mahdollisia, koska viime vuosina tehty tietojärjestelmien uudistaminen on lisännyt automaation tasoa ja vähentänyt henkilötyötä. Lisäksi tietojärjestelmätyön rinnalla on tuottavuuden parantamiseksi tehty systemaattista menetelmäkehitystyötä ja tehostettu prosesseja.

Vuoden 2026 talousarviossa esitetyt tulostavoitteet ovat olleet alustavia. Talousarviossa esitettyjen alustavien tavoitteiden ja vuoden 2026 tulossopimuksen tavoitteiden vertailu:

Suomen metsäkeskuksen tulostavoitteet 2026	TAE	Tulossop.
--	-----	-----------

Vaikuttavuus

Metsälain mukaisten ilmoitusten ja poikkeuslupien käsittelyn ja päätöksenteon kokonaiskustannukset ilmoitusta kohden, €	13,0	6,5
Rahoituslain mukaisten nuoremetsänhoidon hakemusten käsittelyn kokonaiskustannukset hakemusta kohden, €	99,5	60
Metsävaratiedon keruukustannukset, €/ha	3,0	2,75
Luottamus- ja maineindeksi	3,5	3,5

Toiminnallinen tehokkuus

Metsävaratiedon keruutavoite, ha ¹⁾	2 000 000	2 040 000
Vuoden aikana Metsään.fi –palvelua käyttäneiden metsänomistajien omistusosuus yksityismetsien kokonaispinta-alasta, %	56	35
Aktiiviset sähköisen asioinnin yritykset, kpl	380	360
Avoimen metsätiedon hyödyntäminen laajenee		
— ladattujen aineistopakettien määrä, GiB	75 000	60 000
— rajapintakutsujen määrä rajapinnassa, kpl	115 000 000	60 000 000
— karttapalvelujen katselukerrat, kpl	220 000	150 000

Tuotokset ja laadunhallinta

Päätös taimikon ja nuoren metsän hoitohankkeista, vk	2,5	2,5
--	-----	-----

Voimavarat

Metsäkeskuksen henkilöstötutkimuksen efekti-indeksi	3,7	3,7
---	-----	-----

1) Kansallisen laserkeilaus- ja ilmakuvaohjelman toteutuminen vaikuttaa toteutumismääriin ja keruukustannuksiin.

Metsäkeskuksen tulossopimus ja tarkennetut tulostavoitteet on kokonaisuudessaan esitetty esityslistan liitteenä.

5. Valtionavustuksen maksaminen

Valtionavustus maksetaan metsäkeskukselle ennakoina kuukausittain julkisten hallintotehtävien jatkuvuuden varmistamiseksi. Ensimmäinen ennakko maksetaan valtionavustuksen maksamista koskevan raha-asianvaliokunnan käsittelyn jälkeen. Valtionavustuksen ennakoiden käytön valvonta on järjestetty MkL:n edellyttämällä tavalla, jolloin ennakoiden maksaminen on myös valtionavustuksen käytön valvonnan kannalta tarkoituksenmukaista.